

Urker Pareltjes

Pleidooi voor betere bescherming

Lucia de Vries

De uitgever heeft getracht de herkomst van de foto's zo goed mogelijk te achterhalen. Mocht u een foto met copyrights tegenkomen, neemt u dan contact met ons op.

Urk, 2024

Stichting Erfgoed Urk (SEU)

Stichting Erfgoed Urk is een zelfstandig onderdeel van de Stichting Urker Uitgaven

www.urkeruitgaven.nl
erfgoedurk@gmail.com

Urker Pareltjes

Pleidooi voor betere bescherming

Lucia de Vries

STICHTING
ERFGOED
URK

Voorwoord

Erfgoed, daar kun je maar beter zuinig op zijn

Bijna iedereen kent het gedicht van Willem Marsman, of in elk geval het begin:

*Denkend aan Holland, zie ik brede rivieren
traag door oneindig laagland gaan,
rijen ondenkbaar ijle populieren
als hoge pluimen aan den einder staan...*

De reden dat dit gedicht zo bekend is, komt door het beeld dat het bij ons oproept: Een typisch Hollands landschap met een kronkelende rivier omgeven door rijen populieren en molens op de achtergrond. Zo willen we ons Nederland graag herinneren.

Met een variatie op Marsman, denk ik:

Denkend aan het oude Urk, zie ik langs kleine kronkelende straatjes een bonte stoet van huisjes staan. Alsof men met grenzeloos geduld alle mogelijke gaatjes met woninkjes heeft opgevuld. En de rust nimmer heeft gevonden.

Want Urk leeft, bruist, groeit, timmert, bouwt en verbouwt dat het een lieve lust is. Vaak zijn we ons niet bewust van het gevaar dat ook het Hollandse landschap ingrijpend deed veranderen: in plaats van meanderende waterstromen gekanaliseerde rivieren met rechte en hoge beschoeiingen, zonder populieren en wilgen. Een functioneel landschap, goed voor het geld, slecht voor mens en natuur.

Als Urker gemeenschap moeten we zuinig zijn op alles wat er nog aan cultuur in steen en hout te vinden was en is. Met nadruk op was, want veel is in de afgelopen decennia in de golf van vernieuwing verdwenen. Prachtige pandjes zijn onherstelbaar beschadigd, verminkt of verdwenen. Dat blijkt ook uit de uitkomst van dit onderzoek.

Het Oude Dorp leert ons veel over de historie en invloed van de diverse bouwstijlen die we nog steeds kunnen traceren. Maar ook de uitbreidingen laten die geschiedenis zien: Het laatste kleine boerderijtje van familie de Boer aan de Rotholm bijvoorbeeld, een herinnering aan ons roemruchte boerenverleden. Of de Flatten – oorspronkelijk bedoeld als tijdelijke oplossing voor de woningnood, nu nog altijd een populaire woonwijk. Of de DAS huizen, Plan Noord, de doorzonwoningen met betonskeletbouw aan de Heerenkamp, Geer en Topshoofd, nu soms nog verguisd, maar later misschien gemist omdat alle sporen gewist zijn.

Elke tijd laat haar sporen achter. Als gemeenschap hebben we de dure plicht om zuinig te zijn op deze erfenis.

Zelf ben ik sinds januari 2022 de eigenaar van een monument. De woning was rond 1965 al was aangemerkt als Rijksmonument maar werd gemoderniseerd en er was sprake van achterstalig onderhoud. De originele sporenkap en de verdiepingsvloer zijn vermolmd door houtworm en lekkages. Door dit alles is veel van de authenticiteit van deze woning verloren gegaan.

Deze onherstelbare schade had voorkomen kunnen worden met meer toezicht. Bijvoorbeeld een jaarlijkse controle van Monumentenwacht Flevoland, een adviesorganisatie die ook helpt bij het aanvragen van beschikbare subsidies. Hoewel het lidmaatschap gratis is, zijn weinig Urker monumenteigenaren erbij aangesloten.

Hierbij een oproep aan gemeente, culturele organisaties, bewoners van het Oude Dorp en de hele Urker bevolking: wees zuinig op ons lokale erfgoed. Wijs meer monumenten aan. Laat de oude bouwstijlen een inspiratie zijn voor nieuwbouw. Toekomstige generaties zullen ons er dankbaar voor zijn.

Henk Kapitein

Bestuurslid Stichting Erfgoed Urk
Eigenaar Rijksmonument

Urker Pareltjes

Pleidooi voor betere bescherming

Historische gebouwen zijn de tastbare getuigenissen van Urks verleden. Ze vertellen het verhaal over de manier van leven, bouwstijlen en sociale structuren van de tijd waarin ze zijn gebouwd. Het behoud van deze 'Urker Pareltjes' helpt de unieke cultuur en geschiedenis van het voormalig eiland te bewaren en de lokale identiteit te versterken.

De Stichting Erfgoed Urk (SEU) pleit voor betere bescherming van Urks unieke 'ussies'. Dit kan onder andere door méér monumenten aan te wijzen, zowel door gemeente als rijk.

Urk heeft met slechts zes gemeentelijke monumenten vermoedelijk het laagste aantal van alle Nederlandse gemeenten. Ter vergelijking: zelfs de jonge dorpen in provincie Flevoland wezen er meer aan (Ens 19, Biddinghuizen 28).

Ook het aantal Urker rijksmonumenten (33) is relatief laag. Een vergelijkbare plek als Marken telt 150 rijksmonumenten terwijl Elburg over maar liefst 289 door de overheid aangewezen monumenten beschikt.

Dat de monumentenstatus belangrijk is blijkt uit een analyse die SEU heeft uitgevoerd. Van de 61 Urker panden die de Rijksdienst Cultureel

Erfgoed (RCE) in 1989 identificeerde als uniek en waardevol, zijn er niet minder dan 20 ingrijpend gerenoveerd of gesloopt. De panden die wél een monumentenstatus hadden of kregen zijn in de meeste gevallen zorgvuldig onderhouden en gerenoveerd (zie bijlage 1).

De status Beschermd Dorpsgezicht, toegewezen in 2007, betekende een mijlpaal voor de bescherming van het Oude Dorp. Hoewel de trots op het lokale erfgoed in de afgelopen decennia sterk is gestegen, worden toch nog teveel bijzondere panden afgebroken of op niet passende wijze verbouwd.

SEU vindt het zorgelijk dat Urks oudste huis, het Wakend Oog, gebouwd in 1736, met een bijzondere geschiedenis, geen momentenstatus heeft. In de Top Dertig van SEU staat ook de historische Botterschuur met Werf Hakvoort. Ook de voormalige pastorie aan de Prins Hendrikstraat, nu Makelaarskantoor Hoekstra, verdient volgens SEU momentenstatus. Dat geldt ook voor het Wapen van Urk, Galerie Plein 1890 en Timmerschuur Hagendoorn. Daarnaast verdient de historische zeewering en het varende erfgoed (waaronder ijzeren en houten bidders) optimale bescherming (zie bijlage 2).

De aanwijzing van meer monumenten dient gepaard te gaan met goede ondersteuning vanuit gemeente, provincie, rijk en kennisorganisaties zoals Het Oversticht, Monumentenwacht Flevoland and SEU.

Urker Pareltsjes zijn niet alleen waardevolle erfstukken, maar ook levende monumenten die de rijke geschiedenis van Urk vertellen en bijdragen aan een duurzame toekomst. Ze vormen een inspiratiebron voor het ontwerp van nieuwe wijken, voor historiserende nieuwbouw die verleden en heden verbindt.

Laten we ze behouden voor toekomstige generaties door nu te investeren in het behoud ervan.

Monumenten: oud en fout of goud waard?

Met de inpoldering van de Noordoostpolder verloor Urk haar eilandstatus, maar behield haar historische kern. De mix van oude vissershuisjes, kerkgebouwen en moderne uitbreidingen weerspiegelt een lange, rijke bouwgeschiedenis. Urk is de enige plek in Flevoland die kan bogen op een Middeleeuwse straat. Het Oude Dorp kreeg in 2007 niet voor niets de status Beschermd Dorpsgezicht.

Hét Urker ussien bestaat niet. Naast visserswoningen telde het eiland talloze boerderijen, woningen voor dominees, burgemeesters en middenstanders, winkels, bedrijven en verenigingsgebouwen. Vissers woonden in een lage woning, opgetrokken uit baksteen met houten gevel, met een luik naar de bovenverdieping voor het laden en lossen van netten en turf. Voor de dominee werd een indrukwekkend woonhuis met riante entree gebouwd, voorzien van hoge ramen en een balkon met gedraaide ballusters. Voor hem geen makelaar maar een smeedijzeren decoratie op de gevel. De zeilmaker en zijn gezin kregen een woning met drie verdiepingen met ruimte voor het maken en tanen en wonen. De woongeschiedenis van alle historische panden is gedocumenteerd.

In de tweede helft van de vorige eeuw overleefde Urk maar amper een fatale saneringsronde en kreeg eindelijk de ruimte om uit te breiden en de woningnood het hoofd te bieden. Er kwam sociale woningbouw, een eigen Tuindorp, DAS-huizen, tijdelijke woningen (de Flatten) - die tot op de dag van vandaag zeer populair zijn - en riante huizen mogelijk gemaakt door het 'Wonder van Urk'.

Het is daarom des te opvallend dat Urk verhoudingsgewijs weinig monumenten telt. Een monumentenstatus zorgt ervoor dat een gebouw beschermd wordt tegen sloop of ongepaste verbouwingen, zodat het historische karakter behouden blijft voor toekomstige generaties. In 1989 identificeerde de overheid 61 waardevolle gebouwen en plekken op Urk. Anno 2024 blijkt dat hoewel de meerderheid van deze objecten intact is, ruim 20 gebouwen zijn aangetast, onherkenbaar gerenoveerd of gesloopt.

Wat is MIP?

Het Monumenten Inventarisatie Project (MIP), uitgevoerd in de periode 1987-1994, was een landelijk project van de Nederlandse Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Het doel van het project was om per gemeente de waardevolle gebouwen en andere monumenten in woord en beeld te beschrijven, zodat er meer zicht kwam op monumentenzorg en cultuurgeschiedenis. Het MIP werd uitgevoerd door de provincies en de vier grote steden, in samenwerking met de toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ). De MIP voor Urk werd uitgevoerd door Het Oversticht.

Wat gebeurde met de MIP lijst?

Wat gebeurde er met de panden die de RCE wilde beschermen vanwege hun bijzondere waarde? Een snelle evaluatie levert de volgende resultaten op (zie bijlage 1):

Ontwikkeling	Aantal	Locaties
Rijksmonument status (5 al rijksmonument in 1989, 10 nadien aangewezen)	15	Oude Raadhuis, Bethelkerk, Chr. Geref. Kerk, Vuurtoren, Urker Sluis, Gemaal Wijk 1-57 Wijk 2-4 Wijk 2-26 Wijk 2-85 Wijk 3-28 Wijk 5-10 Wijk 5-126 Wijk 6-22 Wijk 6-88
Gesloopt	3	Wilhelminaschool Kantoor Amsterdamse Bank IJsfabriek
Renovatie met verlies van een aantal historische details	12	Wijk 1-56 (doorkijkje) Wijk 2-9 (doorkijkje, achterzijde) Wijk 2-15 Wijk 2-94 Wijk 2-69 en 69A Wijk 2-90 Wijk 2-106 (splitsing) Wijk 3-2 Wijk 4-6 Wijk 4-48 Wijk 5-88 (Harmens Vissersplein) Wijk 7-57, 62
Renovatie met verlies van alle belangrij- ke historische details	4	Wijk 2-50 Wijk 3-91 Wijk 4-28 Wijk 5-98
Plan ingediend voor ingrijpende ver- bouwing	1	Wijk 4-18
Verwaarloosd	1	Wijk 5-143
In goede staat	26	Overige

- Ontwikkelingen MIP objecten sinds 1989

Beschermd

Met het MIP had Urk een unieke kans om beeldbepalende panden en locaties voor te dragen als rijks- of gemeentelijk monument om deze voor het nageslacht te bewaren. Door gebrek aan draagvlak is dit nauwelijks gebeurd. De monumentenstatus werd gezien als belemmerend voor de bewoners.

Tot 1989 waren vijf panden aangewezen als Rijksmonument. Na de publicatie van de MIP wees het rijk er nog 28 aan. Pas vanaf 2006 werd voor het eerst de status gemeentelijk monument verleend. Dit gebeurde op ad hoc basis, namelijk om afbraak of ongewenste renovatie te voorkomen (Voormalig EUSM kantoor / De Boet, historische loods bij Balk Shipyard en Scheepswerf Metz). In 2016 werd de Begraafplaats Kerkje aan de Zee aan de lijst toegevoegd.

Uit de analyse blijkt dat monumentale bescherming werkt. Dankzij de monumentale bescherming werden een aantal ‘pareltjes’ met hun unieke en/of historische kenmerken bewaard voor het nageslacht. Vrijwel alle monumenten op de lijst verkeren in goede staat (dit geldt overigens niet voor alle 33 rijks- en 6 gemeentelijke monumenten. Wijk 5-10 is pas sinds medio 2022 opgeknapt; Wijk 5-26 wordt momenteel gerenoveerd).¹ De angst dat bewoners de status als belemmerend zouden ervaren bleek in de praktijk mee te vallen. De eigenaren blijken veelal bereid om de uitdagingen het hoofd te bieden en om in hun bijzondere ‘ussien’ te investeren. Dankzij hen zien de monumenten er tot op de dag van vandaag piekfijn uit.

Enkele voorbeelden:

1) In een enkel geval dreigt verval of wordt een monument ontsierd, bijvoorbeeld door de bouw van een slaapkamer in de tuin van Wijk 4-99, pal naast een ander rijksmonument, de Eben-Haëzerkerk.

Niet beschermd

Hier staat tegenover dat een twintigtal door de Rijksdienst als waardevol gemerkte gebouwen of locaties door gebrek aan bescherming gesloopt, aangetast of onherkenbaar gerenoveerd werden.

Enkele voorbeelden:

Hoewel er zeker positieve ontwikkelingen sinds het MIP gemeld kunnen worden, ging er ook veel mis. De missers hebben zonder uitzondering betrekking op panden die geen monumentale status hebben.

Monumentale leegte

Urk telt anno 2024 in totaal 33 inschrijvingen in het rijksmonumentenregister. Daarnaast telt de gemeente zes gemeentelijke monumenten. Beiden zijn opvallend lage aantallen. Vergelijkbare gemeenten scoren veel hoger: Edam-Volendam (157), Nijkerk (131), Huizen (93) of Bunschoten (62). Zelfs de relatief nieuwe stad Lelystad telt meer monumenten dan Urk (10).

-Vergelijking aantal rijks- en gemeentelijke monumenten in diverse gemeenten

Plaats	Rijksmonumenten	Gemeentelijke monumenten
Urk	33	6
Edam-Volendam	202	157
Nijkerk	39	131
Huizen	40	93
Bunschoten	14	62
Marken	150	11
Elburg	331	268

Monumenten anno 2024

Sinds de publicatie van het Verdrag van Faro in 2005 zijn het niet enkel architectuurhistorici en erfgoedexperts die monumenten aanwijzen. Het Verdrag van Faro stelt de mens en de samenleving centraal en hún relatie met erfgoed. Bewoners hebben in toenemende mate inspraak op het erfgoed dat op de gemeentelijke monumentenlijst staat.

Dit betekent dat burgers voorstellen kunnen doen voor aanwijzingen, zowel door gemeente als het rijk. Des te breder een aanwijzing wordt gedragen des te meer de gemeenschap zich verantwoordelijk voelt voor het behoud en de waardering van het cultureel erfgoed.

Wet- en regelgeving

De gemeente Urk definieert een monument als een ‘zaak die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde’.² Urk beschermt het erfgoed aan de hand van een aantal documenten, waaronder het Beeldkwaliteitsplan (2004)³, Welstandsnota (2004)², Monumentenverordening (2006), Erfgoedverordening (2017), Cultuurnota (2019) en Omgevingsvisie (2021).

De oude ‘Welstand’ en Monumentencommissie zijn opgegaan in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, die advies geeft over planontwikkeling en individuele aanvragen met inachtneming van de kwaliteit van de woon-, leef- en werkomgeving.

1. Monumentenverordening 2006, <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR88961>

2. De nieuwe welstandsnota wordt in het najaar van 2024 afgerond

Draagvlak is belangrijk

Het wonen in het Oude Dorp is populair; de huizenprijzen getuigen ervan. Wonen in een historisch pand brengt echter ook uitdagingen met zich mee. Gebrek aan ruimte, ook op straat, vraagt om passende oplossingen. Verduurzaming noodzakelijk om de energiekosten te verlagen en aan klimaatdoelstellingen te voldoen, wat de noodzaak voor creatieve en doordachte oplossingen vergroot. Afbraak en nieuwbouw is wellicht voor financieel draagkrachtige bewoners een optie - wenselijk is het vaak niet. Gelukkig is er steeds meer kennis en ondersteuning beschikbaar om te verduurzamen met respect voor historische elementen.

Het aanwijzen van meer monumenten vereist betrokkenheid en acceptatie van belanghebbenden.

Acties die het draagvlak kunnen verbreden:

1. **Betrekken van belanghebbenden:** Zorg dat eigenaren, ondernemers en andere belanghebbenden in een vroeg stadium worden betrokken bij het proces. Dit kan via persoonlijke gesprekken en informatiebijeenkomsten.
2. **Educatie en bewustwording:** Vertel het verhaal achter het monument. Open monumenten op Monumentendag. Ontwerp Urker monumentenschildjes. Maak informatiebordjes met QR codes. Ontwikkel een monumentenroute.
3. **Benadruk economische en sociale voordelen:** Toon aan welke voordelen de status van monument kan bieden, zoals mogelijke subsidies, belastingvoordelen, en/of toeristische aantrekkingskracht.
4. **Behoud van leefbaarheid en bruikbaarheid:** Aanwijzing als monument betekent niet dat het pand of gebied volledig wordt “bevroren”. Biedt informatie en ondersteuning bij de aanpassing aan moderne behoeften, zolang het historisch karakter behouden blijft.
5. **Ondersteun monumenteneigenaren:** Laat eigenaren weten waar ze terecht kunnen voor professionele ondersteuning, subsidies en begeleiding bij renovaties.
6. **Integreer erfgoed in ruimtelijke plannen:** Zorg dat monumenten niet als geïsoleerde objecten worden gezien, maar als onderdeel van bredere ruimtelijke ontwikkelingsplannen. Dit kan zorgen voor een grotere waardering in de bredere context van stads- of dorpsontwikkeling.
7. **Deel succesverhalen:** Toon voorbeelden van monumenten waar de status heeft geleid tot groter woonplezier.
8. **Promoot historiserend bouwen:** Introduceer historische bouwstijlen als inspiratie bij nieuwbouw. Hierdoor sluiten oude en nieuw wijken beter op elkaar aan en stijgt de waardering van culturele erfgoed.

BIJLAGE 1 Overzicht beeldbepalende panden Urk Monumenten Inventarisatie Project

Status: **Rood** = gesloopt | **Oranje** = ingrijpend veranderd | **Geel** = gewijzigd | **Groen** = in goede staat

Adres	Foto 1964	Foto 2022	Omschrijving & status
Wijk 2 - 2			Oude raadhuis en woning Nu Museum Het Oude Raadhuis Status Rijksmonument Goed onderhouden
Wijk 3-91			Woning Portiek met spitsboog onder een opgemetselde dakkapel onder een gebroken zadeldak. Status Beeldbepalend Object Is ingrijpend gerenoveerd waarbij de unieke entree, dakkapel en geveldetails volledig zijn verdwenen.
Wijk 4 - 6			Woonhuis/Bakkerij Pand met aantrekkelijke metselverbanden en nog aanwezige bakkersoven Status Beeldbepalend Object In goede staat. Voorgevel links helaas voorzien van raam met roeden en moderne deur.
Wijk 3 - 28			Woonhuis/vml winkel/bakkerij Het linkerdeel heeft besloten topgevel met makelaar. Rechter deel onder zadeldak met dakgoot op schoren. De vrij stijlde kap heeft een originele en later toegevoegde dakkapel. Status Rijksmonument Huis heeft haar historische elementen behouden.
Wijk 3 - 3			Kerk Status Rijksmonument Heeft historische details behouden. Nieuw glas in lood raam en nieuwe omheining geplaatst.
Wijk 3 - 50A			Woonhuis Symmetrisch pand met een verhoogde, iets risoliserende middentravee met inspringende entree. Decoratief baksteengebruik aan de gevelranden. Status Historische details behouden. Houten hek vervangen door ijzeren hek.

Wijk 3 - 2			Veestal/pakhuis Beeldbepalend, op karakteristiek punt gelegen pand onder gebroken zadeldak. Status Opnieuw opgemetseld. Gevelstructuur en rond raam behouden, vier ramen toegevoegd.
Wijk 4 - 22			Pastorie Symmetrische voorgevel opgemetseld met een rondboogfries van rode verblensteen. Balkon met gedraaide ballusters. Smeedijzeren decoratie op gevelbekroning. https://www.flevolanderfgoed.nl/home/erfgoed/noordoostpolder-2/urk-3/voormalige-pastorie-gereformeerde-kerk.html Status Makelaarskantoor. Historische details behouden. Gemetselde entree toegevoegd. Houten hek vervangen door ijzeren hek.
Wijk 3 - 5			Kantoor Amsterdamse Bank/ Kantoor gemeente Status Gesloopt
Wijk 4 - 18			Dubbel woonhuis / winkel Erker op verdieping onder een eenvoudige, convex gewelfde gevelbekroning. Status Historische details grotendeels behouden, pomp verwijderd. Plan voor vakantie-appartementengebouw ingediend.
Wijk 4 - 48			Woonhuis met schuur Karakteristiek ensemble met gepleisterde muren. Interieur in oorspronkelijk staat, inclusief bedstede. Status Opnieuw opgebouwd. Pleisterwerk verwijderd. Historische elementen deels teruggebracht maar positie van gevels ingrijpend veranderd. Historisch hek vervangen door moderne omheining.

Wijk 4 - 101			Kerk Status Rijksmonument Historische details behouden.
Wijk 5-10			Woonhuis Urker huisje met gepleisterde gevel met beschoten geveltop en glas in lood bovenlichten. Status Rijksmonument Onlangs mooi gerestaureerd. Historische details behouden. Steeg overdekt, houten hek verwijderd.
Wijk 2 - 15			Het Wapen van Urk Gevellijst met blok- en muizetand. Uitmetelingen in bovenhoeken. Vooraanzicht met lage aanbouw uit ca 1925. Gevelbekroning met ornament en windvaan. Balkon met gemetselde balustrade. Status Topgevel redelijk intact. Op begane grond raampartij vervangen. Aanbouw ingrijpend gerenoveerd met lichtere kleur baksteen, grijze rolluiken, nieuw, afwijkend zijraam aan oostkant. Terras blijft zich uitbreiden.
Klifweg 10-16			Ijsfabriek Status Gesloopt
Wijk 2 - 26			Smederij Aardig voorgeveltje dat schuin geplaatst is tov de zijgevels. Uitgemetselde dakaanzet met schoulers. Status Rijksmonument Historische details behouden. Hier kan Urk trots op zijn. Mag meer aandacht krijgen.

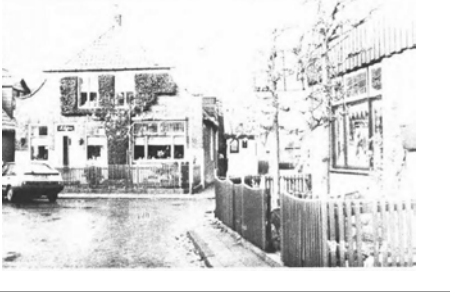

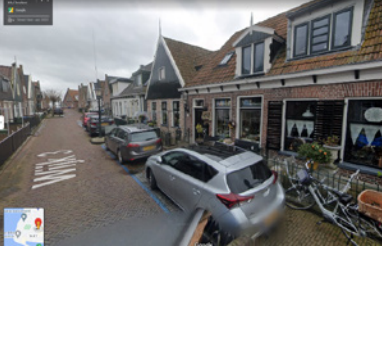

Wijk 5 – 36 en 37			Woonhuizen Huizenduo met dakgevel op zwenkgevel. Nr 36 heeft grote, later toegevoegde dakkapel. Ook het pand op nr 35 is van beeldondersteunende waarde Status Historische details mooi bewaard gebleven. Nr 36 kreeg modern zonnescherm dat uit de toon valt. Wijk 5-35 vernieuwd momenteel zijkant.
Wijk 2 – 69 en 69A			Woonhuizen Twee puntgevels met geschulpte windveren en halfronde, gietijzeren venstertjes onder met pannen gedekte zadeldaken. Status Helaas zijn de prachtige historische details deels verdwenen, inclusief de windveren en halfronde raam op nr 69. Door plastic balkon-omheining is eenheid tussen woningen moeilijk te zien.
Wijk 2 - 85			Woonhuis Karakteristiek pand met beschoten geveltop en makelaar. Entree met bakstenen uitbouw met tuitgeveltje. Status Rijksmonument Historische details behouden. Uitbouw geverfd. Houten hekwerk behouden.
Wijk 3-73			Opslag Houten dakkapel met deurtjes, hijsbalk en met pannen gedekt zadeldakje boven een dubbele deur. Status Grotendeels intact. Onderramen vervangen door houten platen.
Wijk 3 - 66			Wilhelminaschool Status Gesloopt. De op deze plek gebouwde huizen hebben een moderne uitstraling, voorzien van Mansardedaken met houten omlijsting en makelaar of zadeldaken met groene, houten betimmering.

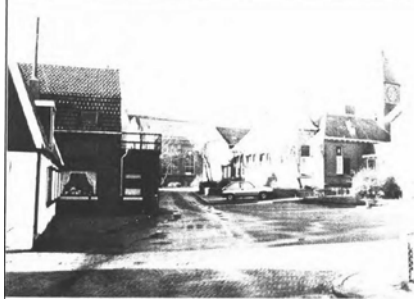

Wijk 4			Entree en hek begraafplaats Status Goed onderhouden. SEU heeft geadviseerd om de begraafplaats monumentenstatus te geven. Deze werd in 2016 verleend.
Wijk 6 - 22			Woonhuis Urker huisje met lager achterhuis en later geplaatste uitpandige schoorsteen (fort). Zesruits-schuifvensters onder beschoten geveltop. Status Rijksmonument Prachtig onderhouden met behoud van historische details.
			Opvallend klein winkelpandje onder gebroken zadeldak. Entree in een afgesneden hoek. Ijzere hijsbalk boven dubbele laaddeur op de zolderverdieping. Status Historische details deel intact, helaas sterk verwaarloosd. Verdient nieuwe aandacht.
Wijk 5 - 98			Woonhuis Winkel-werkplaats Urker huisje met smal, liggend venster in blauw beschilderde beschoten geveltop. Grote etalage erker. Status Na renovatie herinnert vrijwel niets meer aan het eerdere ontwerp. Unieke details zijn verdwenen.
Wijk 2 - 90			Bakkerij winkel woonhuis Gevel met concaaf gebogen traveen en uitgemetselde, verticale banden. Pand nogal gewijzigd. Status Tijdens grondige renovatie zijn de verticale banden teruggebracht maar verder rommelige, deels historiserende, deel moderne toepassingen die de gevel ingrijpend hebben aangetast
Wijk 5 - 127			Woonhuis Topgevel met vertikaal beschot en makelaars. Aan de voorgevel venster met luiken. Tuintje met houten hekwerk en schuttingen. Aan de achterzijde een houten privaat en dito afscheidingen. Status Goed onderhouden, met zorg voor historische details. Helaas is het oude hek en de unieke half-schutting vervangen. Belangrijke historische locatie ivm 14de eeuws Blokhuis/Sterkte.

Wijk 5 - 126			Woonhuis Eenvoudig pandje met gebroken zadeldak en beschoten geveltop. Status Rijksmonument Belangrijke historische locatie van 14de eeuws Blokhuis/Sterkte. Goed onderhouden, met houten hek. Zonwering nogal opvallend.
Wijk 1 - 48			Schuur van de zeilenmaker Schuur van zeilmaker Lucas Snijder. Afnegoten hoek (tromp) ad rechterzijde van de gevel. Dubbele houten deur onder gemetselde rondboog. Vensters op verdieping met drieruits-bovenlichten. Status Redelijk intact. Heeft nieuw raam gekregen. Liggt in verloren hoek. Verdient meer aandacht.
Wijk 1 - 76 en 77			Smederij Pand met trapgevels, stalen vensters en houten dakkapelletjes. Zolderverdieping met dubbele laaddeur. Status Goed onderhouden pandje met behoud van historische details. Verdient zeker monumentenstatus. Dat geldt overigens ook voor het pandje ernaast, Wijk 1-76.
Wijk 6 -88			Woonhuis Schokkerhuisje met gepleisterde muren. Begane grond met twee vensters en negenruits-venster links. Laag doorlopend dakschild met dakgoot. Beschoten geveltop met 2 verschillende vensters. Status Rijksmonument Goed onderhouden pand. Toegevoegd berghok met schuin dak.
Wijk 7 - 57 - 62			Woonhuizen Rijte huizen met gebroken zadeldaken en aardige, identieke entreepartijen die ook elders in het dorp als reeks voorkomen (Wijk 7-12 -15) Status Diverse huizen hebben helaas de unieke ingang verwijderd. Slechts drie huizen hebben de ronde entree behouden. Ook de unieke witten gevelrand is in sommige gevallen verwijderd. Uitstekende erker tasten het ritme sterk aan.
Wijk 7 - 12-15			Woonhuizen Verschillende woningen onder gebroken zadeldaken en identieke hoefijzervormige entree, die ook in Wijk 7 te vinden zijn. Status Gelukkig zijn de unieke entrees en fraaie uitstekende bakstenen in gevel bewaard gebleven. Traditioneel hekwerk helaas door meeste woningen vervangen, wat een onrustig beeld schept.

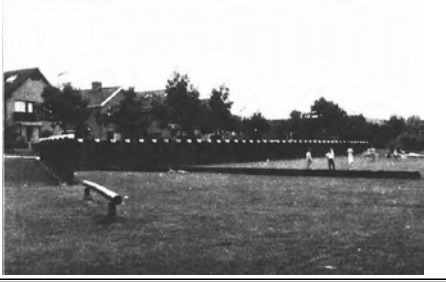

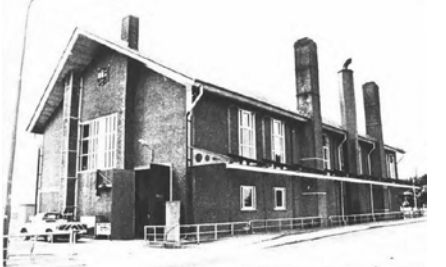

Splitsing			Splitsing Wijk 2 en 5 Dorpsbeeld bepalende zichtlijnen. Status Huis goed onderhouden. Witte pleisterwerk is verdwenen. Veelheid aan verkeersborden geeft dit punt een rommelige aanblik.
Harmen Vissersplein			Harmen Vissersplein Dorpsbeeld bepalende zichtlijnen Status De bomen vormen een mooie toevoeging. Helaas worden de zichtlijnen van het plein sterk beïnvloed door de parkeervakken. Ook de moderne erker van Wijk 5-88 is storend. Wijk 5-89 is opvallend mooi gerestaureerd, met fraaie gevelsteen.
Wijk 4 - 28			Woonhuis Beeldbepalend woonhuis met wolfsdak, met klimop begroeide zwenkgevel en leilinde. Status Tijdens grondige renovatie zijn veel mooie historische details verdwenen. Raampartijen veranderd en uit balans, gele pleisterrand aan onderzijde voorgevel verwijderd. Klimop en leilinde gekapt, houten hek vervangen door metalen hek.
Hessel Hoefnagel- straat (Wijk 3)			Doorkijkje naar Zee Status Intact
Wijk 4 – 20			Bakkerij/woonhuis Pand staat op voormalig gemeentehuis. Nog originele inventaris. Status Ingrijpend gerenoveerd, nu in gebruik als lunchroom, winkel en woonhuis
Wijk 1 – 61A			Boothuisje Pand onder verdieping met plat dak. Vml kantoor EUSM. Voorgevel met hardstenen naamplaat en keramische elementen op de verhoogde, uitgemetselde gevelhoeken. Status Gemeentelijk monument Sinds 2006 samen met De Boet monument. Omgebouwd tot restaurant. Historische details deels behouden. Twee nieuwe ramen geplaatst. Houten deuren vervangen door glas.

Wijk 1 - 57			Zeilmakerij Pleisterlagen met schijnvoegen. Een afgesloten hoek. Geveltop met vertikaal beschot en makelaar. Vensters met luiken. Dubbele deur. Dakkapel met luiken en hijsbalk. Status Rijksmonument Gerenoveerd. Veel details bewaard gebleven. Nieuwe deur onder dakkapel geplaatst. Raampartijen voor- en achterzijde gewijzigd.
Bootstraat			Doorkijkje op zeilmakerij, museum en Bethelkerk vanuit Bootstraat Status Grotendeels intact. Woonhuis Wijk 1-56 verbouwd, balkon opgebouwd, modern balkon in dak geplaatst.
Haringstraat Wijk 1			Beeldbepalend dorpsgezicht met doorkijkje op gemeentehuis en Bethelkerk vanuit Haringstraat. Status Helaas is woning aan de rechterkant uitgebouwd, met moderne erker en balkon.
Vuurtoren-straat			Beeldbepalend dorpsgezicht Een 'zeestraat' Status Zicht op zee intact. Parkje deels parkeerruimte geworden. Linker woning voorzien van erker en grijs geschilderd. Huis rechts wordt afgebroken en in nieuwe stijl opgebouwd, met behoud van dakvorm.
Wijk 4 -70-74			Beeldbepalend dorpsgezicht Rijte woningen met beschoten geveltoppen tegenover kerk. Status Grotendeels intact. Hek rond park is verwijderd. Pleisterwerk van linker en rechterhuis verwijderd. Raamwerk linker en middelste woning aangepast. Linker woning voorzien van moderne voordeur. Woning geheel rechts verloor helaas historische details en voorzien van niet passend hek.
Wijk 5-109/110			Woonhuizen Twee in elkaar gebouwde huisjes. Status Historische details grotendeels intact. Historisch hek vervangen door moderne variant.

Wijk 2 – 94A			Winkel-woonhuis Vml scheerwinkel, Hoog smal pand met 2 verdiepingen onder plat dak. Driehoekige erker op 1ste verdieping. Status Gerenoveerd met historische details intact. Bestemming niet gewijzigd.
Wijk 2 - 94			Woonhuis Met lijst bekroonde zwenkgevel. Status Helaas is de bijzondere zwenkgevel en houten lijst geheel verdwenen.
Wijk 2 - 4			Woonhuis Pandje met beschoten geveltop. Deels achter houten schutting gelegen. Status Rijksmonument Onderdeel van Museum Het Oude Raadhuis. Prachtig gerestaureerd en voorzien van houten hek.
Wijk 1 - 16			Winkel-woonhuis In de tuin staat een garage die oorspronkelijk als traanketel werd gebruikt. Status Voorzijde mooi gerenoveerd. Achterzijde van zowel deze als naastliggende woningen ingrijpend verbouwd en voorzien van grootschalige, niet passende aanbouw, erkers, dakkapellen en tuinmuren.
Wijk 2 - 50			Woonhuis met kolenloods Karakteristiek duo Status N 52 is aangewezen als rijksmonument, nr 50 en 51 niet. Nr 51 is prima gerenoveerd, nr 50 niet. Huis had unieke gevel met bijzondere bakstenen zigzag details en laadraam voor kolen op eerste verdieping. Helaas zijn vrijwel alle historische details weg-gerenoveerd.

Wijk 2 - 50			Woonhuis met kolenloods Karakteristiek duo Status N 52 is aangewezen als rijksmonument, nr 50 en 51 niet. Nr 51 is prima gerenoveerd, nr 50 niet. Huis had unieke gevel met bijzondere bakstenen zigzag details en laadraam voor kolen op eerste verdieping. Helaas zijn vrijwel alle historische details weg-gerenoveerd.
Wijk 3 - 80			Vuurtoren Status Rijksmonument Werd in 2024 heropend na renovatie. Historische details mooi bewaard.
Waaierhoek			Palenscherp Reconstructie van palissadenwand. Status In 2021-22 mooi gerenoveerd.
Staartweg			Palenscherp Status In 2021-22 mooi gerenoveerd.
Sluisweg			Urkersluis Status Rijksmonument Goed onderhouden; gemeal in 2022 gerenoveerd.
Sluisweg			Gemaal Vissering Status Rijksmonument Goed onderhouden; gemeal in 2022 gerenoveerd.

Wijk 7 – 85/86			Dubbel woonhuis Tweelingpand met verdieping onder zadeldak. Entree met rondboogportiek en originele vensters met glas in lood bovenlichten. Status Goed onderhouden. Historische details behouden.
Wijk 7 – 81/82			Dubbel woonhuis Tweelingpanden met plat tussen zadeldaken. Ramen met glas in lood bovenlichten. Status Goed onderhouden. Historische details bewaard gebleven.
Wijk 7 – 71/76			Rijte woningen Rijte woningen grotendeels intact. Eindwoningen onder hoger, dwars gebroken zadeldak. Inspringen, dubbele entrees onder latreien. Status Grotendeels intact. Enkele nieuwe, moderne voordeuren geplaatst.
Wijk 1 - 17			Traanhuis Eenvoudig pand onder Hollandse pannen gezet zadeldak. Jaartalenkers met jaartal in gevel. Twee gietijzeren rondboogvensters in geveltinnen. Status Plan voor renovatie is in 2022 ingediend en door gemeente goedgekeurd.
71/76			Rijte woningen grotendeels intact. Eindwoningen onder hoger, dwars gebroken zadeldak. Inspringen, dubbele entrees onder latreien. Status Grotendeels intact. Enkele nieuwe, moderne voordeuren geplaatst.
Wijk 1 - 17			Traanhuis Eenvoudig pand onder Hollandse pannen gezet zadeldak. Jaartalenkers met jaartal in gevel. Twee gietijzeren rondboogvensters in geveltinnen. Status Plan voor renovatie is in 2022 ingediend en door gemeente goedgekeurd.

Westhaven

Werf Hakvoort en Bidderschuur

Werf werd in 1878 door zonen van Hakvoort uitgegraven. De muur achter de werf werd door gevangen officieren tijdens WOI gebouwd. Tijdens WOII werden in achterliggend woonhuis onderduikers ondergebracht. De Bidderschuur is nu in handen van Stichting Urker Botter, die dit sloopstypet in de vaart houdt. Tevens locatie voor dagopvang.

Wijk 1-17

Taanhuis van Evert Hakvoort

Hier werden vroeger netten en zeilen getaand door zeilmaker Hakvoort. Eenvoudig pand onder Hollandse pannen gezet zadeldak. Jaartalenkers met jaartal in gevel. Twee gietijzeren rondboogvensters in geveltoppen.

Status

In 2024 gerenoveerd met behoud van een aantal historische details.

Wijk 1-6-8

Woningen op hoogte met bakstenen (zij)gevels

Dit rijtje huizen is gebouwd op de Staverse Hoogte met decoratief geel bakstenengebruik, muurankers en symmetrisch geplaatste dakkapellen.

Status

Goed onderhouden.

Wijk 1-48

Schuur van de zeilenmaker

Deze schuur stond naast oude Hulp en Steun gebouw (nu Roos van Saron). Afgesloten hoek (tromp) ad rechterzijde van de gevel. Dubbele houten deur onder een gemetselde rondboog. Vensters op verdieping met drieruits-bovenlichten.

Status

Redelijk intact. Ligt in verloren hoek. Verdient meer aandacht.

Wijk 1-49

Woning/werkplaats van de zeilmaker

In deze woning werden vroeger zeilen gemaakt door Lucas Snijder. Boven was de zeilmakerij, beneden de taanderij waar zeilen en netten werden getaand. Woning/werkplaats met uitstekende erkerramen is in dezelfde stijl opgebouwd als Wijk 1 - 3.

Status

Intact. Geschiedenis zou meer aandacht moeten krijgen.

Wijk 1-76 en 77

Smederij

Pand met trapgevels, stalen vensters en houten dakkapelletjes. Zolderverdieping met dubbele laaddeur.

Status

Goed onderhouden pandje met behoud van historische details. Verdient zeker monumentenstatus. Dat geldt overigens ook voor het pandje ernaast, Wijk 1-76.

Wijk 1-17

Woning van Gerrit Snoek

Dit imposante woonhuis is rond 1915 gebouwd op 'de hoogte van Gerrit Snoek'. Beschikt over een mooie entree.

Status

Goed onderhouden pandje met behoud van historische details. Verdient zeker monumentenstatus. Dat geldt overigens ook voor het pandje eronder, de smederij.

Wijk 2 -15

Het Wapen van Urk

Gevelijst met blok- en muizetand. Uitmetselingen in bovenhoeken. Vooraanzicht met lage aanbouw uit ca 1925. Gevelbekroning met ornament en windvaan. Balkon met gemetselde balustrade.

Status

Topgevel redelijk intact. Op begane grond raampartij vervangen. Aanbouw ingrijpend gerenoveerd met lichtere kleur baksteen, grijze rolluiken, nieuw, afwijkend zijraam aan oostkant. Terras blijft zich uitbreiden.

Wijk 2-94A

Winkel-woonhuis

Voormalige scheerwinkel, Hoog smal pand met 2 verdiepingen onder plat dak. Driehoekige erker op 1ste verdieping.

Status

Gerenoveerd met enkele historische details intact. Bestemming niet gewijzigd.

Wijk 3 Hessel Hoefnagelstraat Rijtje woningen met bakstenen gevel

Aan het begin van de Hessel Hoefnagelstraat staat dit viertal redelijk intacte woningen, met bakstenen gevels. De verscheidenheid in baksteen, de zigzag patronen, muurankers en deels historisch hekwerk maakt dit een zeer aantrekkelijk viertal.

Status

Goed onderhouden.

Wijk 3-50A Woonhuis

Symmetrisch pand met een verhoogde, iets risoliserende middentravee met inspringende entree. Decoratief baksteengebruik aan de gevelranden.

Status

Historische details behouden. Houten hek vervangen door ijzeren hek.

Wijk 4-6 Woonhuis/Bakkerij

Pand met aantrekkelijke metselverbanden en nog aanwezige bakkersoven

Status

In goede staat. Voorgevel links helaas voorzien van raam met roeden en moderne deur.

Wijk 4 - 82 Woonhuis

Goed onderhouden woonhuis met unieke zwenkgevel met houten daklijst.

Status

Goed onderhouden; helaas is er geen gebruik gemaakt van historische kleuren.

Wijk 4-22 Pastorie

Deze voormalige pastorie heeft een symmetrische voorgevel opgemetseld met een rondboogfries van rode verblensteen. Balkon met gedraaide ballusters. Smeedijzeren decoratie op gevelbekroning.

Status

Makelaarskantoor Hoekstra.

Historische details behouden. Gemetselde entree toegevoegd. Houten hek vervangen door ijzeren hek.

Wijk 4-70-74 Beeldbepalend dorpsgezicht

Rijtje woningen met besloten geveltoppen tegenover kerk

Status

Grotendeels intact. Hek rond park is verwijderd. Pleisterwerk van linker en rechterhuis verwijderd. Raamwerk linker en middelste woning aangepast. Linker woning voorzien van moderne voordeur. Woning geheel rechts verloor helaas historische details en voorzien van niet passend hek.

Wijk 4-76 Wakend Oog Woonhuis

Het Wakend Oog, gebouwd als pastorie in 1736, is het oudste pand van Urk. Heeft mogelijk als lichtbaken gefunctioneerd dmv ovale ramen (ogen) in de noordgevel. Voorzien van twee gevelstenen met de naam van schout en burgemeesters.

Status

Goed onderhouden. Helaas is de noordgevel met ovale ramen niet meer zichtbaar

Wijk 5-20 Woonhuis

Samengesteld huis met gespleten dak en mooie originele details. Historische schutting.

Status

Ingrijpend gerenoveerd met aandacht voor historische details.

Wijk 5-37B Timmerschuur Hagendoorn

Rond 1870 werd het gebouw ingericht als timmerwerkplaats. Voor die tijd behoorde het achterste gedeelte bij een boerderij. In dit gedeelte werd een welpot aangetroffen van 7 meter diep bestaande uit los op elkaar gestapelde stenen, en daarnaast diverse opvallende archeologische vondsten.

Status

Wordt momenteel gerenoveerd. Locatie voor SCARF met archeologische tentoonstelling.

Wijk 5 -109/110 Woonhuizen

Twee in elkaar gebouwde huisjes

Status

Historische details deels intact. Historisch hek vervangen door moderne variant.

Wijk 5-36 en 37 Woonhuizen

Huizenduo met houtendaklijst op zwenkgevel. Nr 36 heeft grote, later toegevoegde dakkapel. Ook het pand op nr 35 is van beeldondersteunende waarde

Status

Historische details mooi bewaard gebleven. Nr 36 kreeg modern zonnenscherm dat uit de toon valt. Wijk 5-35 vernieuwd momenteel zijkant.

Wijk 6-10 en 11 Huizenduo

Twee fraaie woningen met verschillende bakstenen gevels met decoratief geel baksteengebruik.

Status

In goede staat, diverse historische details verdwenen.

Wijk 5-143 Winkel werkplaats

Opvallend klein winkelpandje onder gebroken zadeldak. Entree in een afgesneden hoek. IJzeren hijsbalk boven dubbele laaddeur op de zolderverdieping.

Status

Historische details deels intact, helaas sterk verwaarloosd. Verdient nieuwe aandacht.

Wijk 5-127 Woonhuis

Topgevel met vertikaal beschot en makelaars. Aan de voor-gevel venster met luiken. Tuintje met houten hekwerk en schuttingen. Aan de achterzijde een houten privaat en dito afscheidingen.

Status

Goed onderhouden, met zorg voor historische details. Belangrijke historische locatie ivm 14de eeuws Blokhuis/Sterkte.

Wijk 7-57 - 62 Woonhuizen

Rijtje huizen met gebroken zadeldaken en aardige, identieke entreepartijen die ook elders in het dorp als reeks voorkomen (Wijk 7-12 -15)

Status

Diverse huizen hebben helaas de unieke ingang verwijderd. Slechts drie huizen hebben de ronde entree behouden. Ook de unieke witten gevelrand is in sommige gevallen verwijderd. Uitstekende erker tasten het ritme sterk aan.

Wijk 7 – 12-15 Woonhuizen

Verschillende woningen onder gebroken zadeldaken en identieke hoefijzervormige entree, die ook in Wijk 7 te vinden zijn.

Status

Gelukkig zijn de unieke entrees en fraaie uitstekende bakstenen in gevel bewaard gebleven. Traditioneel hekwerk helaas door meeste woningen vervangen, wat een onrustig beeld schept.

Wijk 7 – 85/86 Dubbel woonhuis

Tweelingpand met verdieping onder zadeldak. Entree met rondboogportiek en originele vensters met glas in lood bovenlichten.

Status

Goed onderhouden. Historische details behouden.

Wijk 7 – 81/82 Dubbel woonhuis

Tweelingpanden met plat tussen zadeldaken. Ramen met glas in lood bovenlichten.

Status

Goed onderhouden. Historische details bewaard gebleven.

Wijk 7 – 71/76 Rijtje woningen

Rijtje woningen grotendeels intact. Eindwoningen onder hoger, dwars gebroken zadeldak. Inspringen, dubbele entrees onder latreien.

Status

Grotendeels intact. Enkele nieuwe, moderne voordeuren geplaatst.

Zeewering

Zeewering

De zeewering stamt uit de Middeleeuwen. De zwerfkeien zijn afkomstig van de Vormt.

Status

In 2003 gerenoveerd, waarbij na protesten de historische zwerfstenen een plek tussen de basaltblokken kregen.

Gemeentelijke monumenten

Object	Bouwjaar	Locatie	Nummer	Afbeelding
Pand	1826	Wijk 1-61	0184/200601	
Pand	1826	Wijk 1-61a	0184/200602	
Loods	1970	E. Bakkerkade 1	0184/200801	

Werf Metz	1986	Wijk 2 25-25a	0184/201201	
Oude begraafplaats		Wijk 3-96	0184/20160	
Rode Kruis-gebouw	1932	Wijk 8-2	0184 / 202401	

Rijksmonumenten

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding
Zeilmakerij	Nijverheid	1852	Wijk 1-57	515902	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding
Vuurtoren van urk	Kust- en oevermarkering	1844	Wijk 3-80	35880	

Visserswoning	Woonhuis	1850	Wijk 2-4	515911	

Urkersluis: Sluiswachtershuisje	Waterkering en -doorlaat	1938-1941	Domineesweg 33H	515901	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding
Urkersluis: Schotbalken- loods	Waterkering en -doorlaat	1938-1941	Domineesweg 33F	515900	

Urkersluis	Waterkering en -doorlaat	1938-1941	Domineesweg 33H	515899	

Toren Nederlands Hervormde Kerk	Kerk en kerkonder- deel	1461 (klok)	Wijk 4-1	35881	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding

Timmermanswerkplaats, oorspronkelijk waarschijnlijk woning	Nijverheid	circa 1840	Wijk 6-81	515910	

Smederij, oorspronkelijk woonhuis	Woonhuis	1900-1915	Wijk 2-26	515904	

Raadhuis van Urk en Politiebureau	Bestuursgebouw en onderdl	1904-1905	Wijk 2-1	515903	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding

Pand onder zadeldak tussen bakstenen puntgevels	Woonhuis	eerste helft 19e eeuw	Wijk 5-11	35888	

Pand onder zadeldak	Woonhuis	19e eeuw	Wijk 4-68	35884	

Pand onder zadeldak	Woonhuis	eerste helft 19e eeuw	Wijk 4-99	35885	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding

Pand onder zadeldak	Woonhuis	eerste helft 19e eeuw	Wijk 5-26	35893	

Pand onder zadeldak	Woonhuis		Wijk 5-29	35894	

Pand onder zadeldak	Woonhuis	laatste helft 19e eeuw	Wijk 5-84A	35901	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding
Pand onder zadeldak	Woonhuis	eerste helft 19e eeuw	Wijk 5-116	35902	

Pand onder zadeldak	Woonhuis	laatste helft 19e eeuw	Wijk 5-125	35903	

Pand onder zadeldak	Woonhuis	eerste helft 19e eeuw	Wijk 6-22	35907	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding

Pand onder zadeldak	Woonhuis	laatste helft 19e eeuw	Wijk 6-88	35908	

Pand onder mansardekap	Woonhuis	laatste helft 19e eeuw	Wijk 5-126	35905	

Pand met gepleisterde gevel en zadeldak	Woonhuis	19e eeuw	Wijk 2-51	35876	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding

Pand met gepleisterde gevel en zadeldak	Woonhuis	eerste helft 19e eeuw	Wijk 2-74	35877	

Pand met gepleisterde gevel en zadeldak	Woonhuis	eerste helft 19e eeuw	Wijk 5-10	35887	

Pand met gepleisterde gevel en zadeldak	Woonhuis	laatste helft 19e eeuw	Wijk 5-63	35898	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding

Pand met gepleisterde gevel en zadeldak	Woonhuis	laatste helft 19e eeuw	Wijk 5-64	35899	

Nederlands Hervormde Kerk	Kerk en kerkonderdeel	1786	Wijk 3-96	35882	

Klein Urker woonhuis	Woonhuis	1850	Wijk 2-85	515905	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding

Gemaal Vissering	Gemaal	1938-1942	Domineesweg 33e	515898	

Eben-Haezerkerk	Kerk en kerkonderdeel	1895	Wijk 4-101	515909	

Brood- en banketbakkerij met bakkerswinkel, lunchroom en woning	Nijverheid	1929-1930	Wijk 4-20	515908	

Object	oorspronkelijke functie	bouwjaar	locatie	nr	afbeelding
Bethelkerk	Kerk en kerkonderdeel	1885	Wijk 3-3	515906	

Bakkerij en bakkerswinkel, later schoenmakerij en schoenenwinkel	Nijverheid	circa 1880	Wijk 3-28	515907	

STICHTING
ERFGOED
URK